

FESTNÍK

ISTROPOLITANA PROJEKT

15. 6. 2016

A je to tu! Pred nami je posledný festivalový deň, posledné predstavenia, posledná ranná diskusia, posledná afterka a jediné odovzdávanie cien. Členovia odbornej aj študentskej poroty si už určite lámu hlavu nad tým, komu dajú do rúk havranov. Spoločne strávený čas na festivale sa už takmer naplnil. Počiatočnú eufóriu po jeho otvorení vystriedala únava a ku koncu tiež radosť z hladkého priebehu. Členovia redakcie budú môcť konečne odložiť bloky a perá a doprajú oddych svojmu festivalom namáhanému kritickému zraku.

Ešte sa zopár krát poriadne nadýchajte festivalovej atmosféry skôr, ako sa Istropolitana skončí a zostanú po nej len čísla do štatistik a výdatné spomienky. Zožeňte si suveníry, ktoré vám budú pripomínať naše mesto a festival. Pred záverečným ceremoniálom si ich však nezabudnite odniesť na hotel. Čo ak porota ocení práve vás a v rukách nebudete mať miesto pre cenu? Dovoľte mi srdečne sa poďakovať redakcii za usilovnú prácu aj vám, za to že ste s nami zostali až do konca. Ako inak by sme asi trávili dlhé festivalové noci keď nie prípravou festníka?

Jan Balaj

Organizátori:

Festival je členom:

Reklamní partneri:

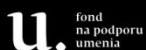

Automobilový partner:

Volkswagen Slovakia

Festival podporili:

Partneri:

Lab'

BKIS

BRATISLAVA TOURIST BOARD

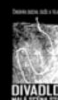
MADE BY VACULIK

Coca-Cola

UBER

CBA

Pečárni Harmonia

CASA CAFE

LUNYS

TATRATEA

Sevt

Mediálni partneri:

TA3

@aktualne.sk

bigmedia

FILM EUROPE

peštim

Bratislavské Noviny

:RADIO DEVIN

DENNIK N

Otvor oči krásne

Prišli sme. Aj Mexičania, Taliani a Indovia. Plná účasť. A to aj napriek tomu, že čím ďalej, tým je ťažšie rozlepiť ráno oči. Takže raz dva tri, jeden potlesk, prosím! Len tak pre informáciu, včera sme zmenili miesto a sedeli sme na inom gauči ako zvyčajne. Istropolitana vie stále prekvapiť.

Štvrtú diskusiu sme otvorili vzájomným dialógom s tvorcami mexickej inscenácie Chromozómy. Rozprávali sme sa o procese tvorby inscenácie a o hľadaní materiálu. Skúmali sme dôvody, pre ktoré sa tvorcovia venovali daným témam. Je zaujímavé, že si herec a herečka svoje mužské – ženské repliky počas skúšok navzájom vymieňali. Objavila sa tak aj otázka univerzálnosti pri vnímaní vzťahových problémov, ktoré sú v ich interpretácii rovnaké pre obe pohlavia. Dostali sme aj k problematike kliše a patetickosti, ktoré sa vynárajú s témou lásky a vzťahov. Vyriešili sme to. Úspešne.

Debata pokračovala rozpravou s hercami a režisérom inscenácie Záhrady vysnených kruhov, Fabiom Omodei. Talianska inscenácia je záverom trilógie, ktorá vznikla na základe spolupráce s organizáciou Save the children. Snažili sa navrátiť k spomienkam zo svojho

detstva a pristúpiť k akejsi sebareflexii. Dospeli k trom hlavným typom dieťaťa – dokonalé, submisívne a agresívne. Na základe tohto konceptu vznikla aj vizuálna a pohybová stránka inscenácie. Klauni predstavovali hravosť, živelnosť a fantáziu detského sveta. Herci si sami vytvorili masky, pričom vychádzali z vlastných spomienok a emócií.

Diskusiu sme zavřili dialógom s inscenačným tímom Zradených vzťahov. Venovali sme sa bohatej inscenačnej tradícii Shakespeara v Indii, či práci so symbolistickým významom farieb v ich divadelnej kultúre. Režisér Ravi Chaturvedi priniesol svoje vlastné skúsenosti s inscenovaním Shakespeara. Zaujímavý bol pre nás najmä osobný pohľad na kultúrne odlišnosti vnímania dominantných tém a problémov v Shakespeareových hrách. Chaturvedi napríklad spomínal veľkú dilemu pri inscenovaní Kráľa Leara – ako sa postaviť k faktu, že kráľ je schopný darovať svoje kráľovstvo žene.

Stále nás to baví, aj keď viečka sa nám už úpenlivo ťahajú k zemi. Snáď to ešte vydržia a poslednú diskusiu nebudeme nútené viesť poslepiacky. Príďte sa pozrieť či sa nám to podarí. Au revoir! Pri káve a koláči!

D&J

	Hadov príbeh	Michael Kohlhaas	Opičiarení alebo adekvátny pocit zmyslu života
Barbora Forkovičová	☺ ☺	☺ ☺ ☺ ☺ ☺	☺ ☺
Diana Pavlačková	☺ ☺	☺ ☺ ☺ ☺ ☺	☺ ☺ ☺
Júlia Pecková	☺ ☺	☺ ☺ ☺ ☺	☺ ☺ ☺
Elena Zúborová	☺ ☺	☺ ☺ ☺ ☺	☺ ☺

Aké stredné meno by ti vygeneroval počítač.

Mne už dokonca vygeneroval. Bol to jogurt. Jogurt 13, myslím. Boli sme trochu opití na skúške a práve sme do programu vymýšľali tieto prostredné mená. A ja som chcel niečo sladké.

(Viktor Zavadil, študent JAMU)

Ja mám ozajstné stredné meno - Terézia. Takže nepotrebujem počítač.

(Zdenka Pašuthová, pedagogička VŠMU)

PamlsoK 13. Pretože to je náhodne vygenerované. (Pavla, diváčka)

- Uršula.
- A prečo?
- Veď to by malo byť každému jasné.
- Nám nie je.
- Tak ja neviem. Asi sa nespájame našimi vlnami. Neviem to vysvetliť. Možno je to o tom, že ja viem a vy to neviete, že by som to mal byť. Možno vy by ste mali niečo iné.
(Mojmír, divák)

Kde by si podľa teba skončili bábkarí, keby diváci neprišli do divadla?

Robili by sme to, čo stále. Hrali na ulici. (Jozef Štupák, absolvent VŠMU)

Asi to čo teraz. Lebo diváci nechodia na bábkové predstavenia. Takže by sa nič nezmenilo.

(Juraj Bako, študent VŠMU)

Hrali by stále veľmi kvalitné divadlo pre iné bábky.

(Barbora Zamišková, pedagogička VŠMU)

Ranné diskusie / foto Eva Miškovičová

Tiráž

Šéfredaktor: Ján Balaj, **Redaktori:** Martina Beňová, Barbora Forkovičová, Marek Godovič, Diana Pavlačková, Júlia Pecková, Alžbeta Rusnáková, Lucia Šmatláková, Dominika Uhlárová, Elena Zúborová, **Manažérka:** Katarína Thalerová, **Preklady:** Ján Jaroš, Lucia Malicová, **Fotografky:** Inés Andučičová, Eva Miškovičová

Hadov príbeh / Španielsko / foto Eva Miškovičová

Michael Kohlhaas / Nemecko / foto Inés Andučičová

Opičiareň / Česká republika / foto Eva Miškovičová

Ked' divák zostane pred dverami a nemôže vojsť dnu

Mónica Castillo Espejo: Hadov príbeh Vysoká škola dramatického umenia v Malage, Malaga

Temná a neutíchajúca rocková hudba. Živočišne pohyby tiel, neartikulované výkriky. Postavy v handrových kostýmoch vytvárajú nepreniknuteľné uzatvorené spoločensťvo, ktoré slúži ako rituál samým postavám, alebo prinajmenšom im známym božstvám. Ak chceme sledovať spôsob práce so skupinovú choreografiou, tak najbližšie k sebe majú práve inscenácia Hadov príbeh a včerajšia Záhrada vysnených kruhov v podaní Divadelnej akadémie z Ríma. Oba koncepty pracujú s abstraktnou témou, so štylizovaným skupinovým pohybom, s pátosom a „dramatičnom“. Španielska produkcia v porovnaní s talianskou, však pôsobí ťaživejšie a uzatvorenejšie.

Javisko v Hadovom príbehu sa rozdeľuje na dva priestory: horný a dolný, oddelené rebríkom. V pozadí sa nachádza plachtovina s otvormi, s ktorými sa spočiatku aj pracuje: v striedaní svetla a tmy sa v nich objavujú herci, ale neskôr ich záujem o použitie scény končí. Nad javiskom sú umiestnené výrazné ručičkové hodiny s časom, ktorý sa zastavil. O päť minút dvanásť. S fyzickým časom sa viac nepracuje.

Režisérka inscenácie Mónica Castillo Espejo zachytáva vývin psychadelického skupinového stavu, v ktorom využíva agresivitu, bojovnosť a fyzickosť. V práci s telom herca sa dá nájsť aspoň povrchná práca s inšpiráciou Grotovským či Living Theatre. Čas akoby sa nad týmto hereckým jazykom súčasnej generácie mladých tvorcov zastavil. Pohyb a gradácia neposúvajú javiskové dianie dopredu, skôr sa rituálne opakuje v šialenom hudobnom hluku bez akejkolvek pointy, či náznaku vyústenia. Len v malých okamihoch nastane ticho, počuť dýchanie hercov, ktoré ale prehluší ďalšia zvuková lavína.

Herci a herečky pracujú s pohybom energicky a sústredene. Dvojice postáv vzájomne proti sebe podnikajú fyzické výpady, zvliekajú sa zo svojich handier, no stávajú sa len telami, ktoré sa neurčito pohybujú priestorom. Ide o skupinovú terapiu alebo stredoveký rituál?

Výraz Hadá je podľa tvorcov uvoľnenie významu, odosobnenie a otvorenie toho vlastného. Činnosť na rozmedzí snovosti a skutočnosti, hraníc vlastného sebazpoznávania a spoznávania okolia. Do tejto tézy sa však v priebehu inscenácie nedalo dostať. Dusila ju monotónnosť živej rockovej hudby, ktorá prehlušila záchvev akejkolvek emócie.

Ak by sme akciu na javisku mali zhodnotiť dvomi slovami, tak je to blízkosť chaosu. Na scéne je prítomná mužsko-ženská skupina alebo presnejšie tlupa, z ktorej postupne vystupujú alegorické postavy (žena so zmenšeninou detského kolotoča na hlave, žena v červenom habite a muž s konskou hlavou). Mohli by sme z toho vyskladať metaforický príbeh o ceste poznania. Z inscenácie, alebo skôr javiskovej kompozície, sa dajú čiastočne odčítať prvky tanca bakchantiek, stredovekého divadla, či šamanského vzývania božstva. Postavy sa dostávajú do záverečnej zostavy točiaceho sa polkruhu, ktorý pozostáva z krútiacich sa tiel a pôsobí ako stelesnenie času.

Inscenácia Hadov príbeh vlastne žiadnym príbehom nie je. V divákovi môže zostať len pachuť z niečoho nepochopiteľného, čo si žije svojím rytmom, teda samé pre seba. Je to viac o sebazpoznávaní tvorcov vzájomne, ako o snahe preniesť nejaký pocit smerom k divákovi. Dusno a rozpačitosť, ktoré nastali po predstavení v hľadisku by sa dali krájať. A túto emóciu by neprehlušila žiadna hudba.

Krieg, Recht und Freiheit

**Podľa novely Heinricha von Kleista:
Michael Kohlhaas
Herecký inštitút Hansa Otta na Vysokej škole hudby a divadla Felixa Mendelssohna Bartoldyho, Lipsko**

Skutočnosť, že množstvo nemeckých inscenácií klasiky dokáže výdatne ovlažiť naše divadelné chuťové poháriky snád pripomínať netreba. Omnoho viac však dokáže potešiť moment, keď naša myseľ a rozmazaný jazýček pookrejú pri školskej inscenácii. Vysoká škola hudby a divadla Felixa Mendelssohna Bartoldyho v Lipsku patrí v kontexte predošlých ročníkov festivalu k jeho stáliciam. Pred štyrmi rokmi sa študenti herectva predviedli v inscenácii *Neposlušnosť* a vlaňajších *Zbojníkov* vystriedal Michael Kohlhaas na motívy rovnomennej novely Heinricha von Kleista. Trojicu uvedených inscenácií spája práca s klasickým textom, nápaditá a na pomery študentskej inscenácie výpravná scénografia, ako aj silná, miestami mrazivá výpoveď.

Komplikovaný príbeh Michaela Kohlhaasa, pri ktorom sa Kleist inšpiroval skutočným príbehom zo 16. storočia, upriamuje pozornosť na človeka stojaceho v opozícii proti pokrivenému právnemu systému. Téma skorumpovaných súdov a nízkej miery vymožitelnosti práva z obdobia začínajúceho novoveku v súčasnosti funguje ako *déjà vu*, ktoré nám pripomína nelichotivú realitu. Humor, ktorý sprevádzal proces odhaľovania absurdít v súdnictve, cieľene karikoval a zveličoval mašinériu byrokratického dovoľávania sa spravodlivosti.

Bezradnosť človeka, ktorý sa ocitá tvárou v tvár prehnitému systému, na javisku umocňoval princíp, akým inscenátori interpretovali hlavnú postavu. Hneď v úvode prichádza Michael Kohlhaas na javisko v podobe zboru ôsmich hercov, ktorí sa ďalej v úlohe striedajú. Táto metafora posúva hranice pri vnímaní individuálneho prípadu a z Kohlhaasa sa tak stáva človek – milión.

Z jazykového hľadiska charakterizujú Kleistove diela najmä muzikálnosť a zložitosť. Kým zvukomalebnosť jednotlivé repliky skrášľuje, jeho vetné konštrukcie na druhej strane kódujú významy. Vety, ktoré pôsobia ako jazykola-my, možno odomknúť iba presnou dikciou a tak zrozumiteľne pretlmočiť ich podstatu. Početné zborové pasáže, v ktorých lipskí herci unisono rozprávali neraz celkom prozaický text, však potvrdili majstrovstvo nemeckého herectva. Nielen, že ich repliky do bodky odkrývali významy, ale inscenátori tiež obohatili text o viaceré hudobné čísla. A navyše, obsadenie, v ktorom všetci herci dokážu odspievať niekoľkohlasné skladby, nemožno považovať za štandard.

Kleistovská rebélia proti neprávosti, ktorá neprináša pozitívne výsledky, a kvôli ktorej Michael Kohlhaas stráca manželku, slobodu a napokon aj život, je hlavným motorom inscenácie. Jeho esenciou je pritom plnokrvný kolektívny výkon hercov, v ktorom sa snúbi expresívny prejav s angažovanou výpoveďou.

Ján Balaj

Čo to toto?

Šimon Peták & Tereza Říhová (podľa myšlienok Kurta Vonneguta ml.): Opičiareň alebo adekvátny pocit zmyslu života
Janáčkova akadémia múzických umení, Divadelná fakulta, Brno

Piaty festivalový deň sme ukončili adekvátnym pocitom hľadania zmyslu života. Alebo inak? Študenti JAMU sa nám predstavili so svojou inscenáciou, v ktorej je všetko naopak. Opičiareň alebo adekvátny pocit zmyslu života je príbehom Arthura Goodbya a jeho sestry. Text autorskej inscenácie pripravili Šimon Peták a Tereza Říhová, ktorá je zároveň aj režisérkou inscenácie. Vznikol na základe myšlienok veľmi špecifického autora Kurta Vonneguta a vychádza z jeho novely Groteska alebo Nikdy už sami.

Brnianski študenti nám s jednoznačným uchopením príbehu, humoru a absurdných situácií veľmi nepomohli. Predpokladám, že to bol zámer tvorivého tímu, vytvoriť inscenáciu o ľudskej mysli, osamelosti, smrti, (ne)láske a hlavne o nevšednom svete fantázie, do ktorého my ľudia tak radi zabľúdime. Odpovede na nastolené otázky ľudského bytia však zostali tak abstraktné ako samotný rámec inscenácie.

Kto je Arthur Goodbye a kto je jeho sestra? Volá sa Ilza alebo Grace? Prečo sú to neandertálske dvojčiky? Prečo majú incestný vzťah? Prečo sa z polovice geniálny neandertálec stane prezidentom Ameriky? A prečo v Číne vyvinuli spôsob ako zminimalizovať ľudí? Ja neviem. Bohužiaľ. Hľadanie filozofických riešení sa zdá byť zbytočné. Človek nemusí všetkému rozumieť a už vôbec nie v prípade autora, ktorý píše tak absurdné príbehy. Alebo?

Z významu slova „opičiareň“ sa stal inscenačný kľúč. Tvorcovia výtvarnej koncepcie vytvorili na javisku klietku pre dve neandertálske dvojčiky. Títo dvaja jedinci boli dvanásť rokov skrytí pred svetom, žili v akomsi teráriu. Jediný výbeh mali iba v tajných uličkách veľkého, no hlavne strašidelného zámku. Celé svoje detstvo strávili ako dve opice, ktoré chodili ošetrovatelia kŕmiť a primerane vzdelávať. Rodičia sa ich báli, nerozumeli im a z toho dôvodu ich zamkli. To je práve jedna z dominantných tém brnianskej inscenácie. Útek pred problémami a neschopnosť nájsť východisko.

Spomienky Arthura Goodbya sa odohrávali pred očami ďalších členov, ktorí vstupovali do príbehu. Podľa potreby menili svoje charaktery a odlišovali ich využívaním rôznorodých rekvizít. Herci boli stále prítomní na javisku a sledovali osud budúceho neandertálskeho prezidenta Ameriky. Tým sa režisérka dotkla témy ľudskej obsesie vráť sa v živote tých druhých. Pozoruhodné bolo zobrazenie Arthura v rôznych životných okamihoch. Na javisku sa predstavili štyria herci v štyroch rôznych životných situáciách hlavnej postavy. Arthur ako dieťa, Arthur ako kandidát na senátora, Arthur ako senátor, Arthur ako prezident. Toľko životov prežil hrdina Opičiareň.

Ambíciou českej inscenácie je pozrieť sa s nadhľadom na človeka a jeho existenciu. Využívaním rôznych gagov, komických hudobných presahov a absurdných hereckých prvkov sa snažili vyjadriť svet ľudského vedomia či tému vyrovnávania sa s minulosťou. To všetko však zostalo skryté a hlbší odkaz sa k nám, divákovi, nedostal.

Júlia Pecková